

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VIII. Rosa acu picta, otii odium seu assiduitas exercitationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

- etiam amicis & divi calitibus honorare cogitat peregrinus, eo ipso dum ad illa loca visit, in quibus divina se virtus per copiosiores gratiam illustrius exeruit.
- Secunda. 2. Variè patientiam exercere; injurias celi & tempestates, viar molestias ac labores, hospitiorum penuriam & incommoda non repugnanter ac placare perferendo.
- Tertia. 3. Pietatem, religionem, ceterasque virtutes peregrinando augere. Par est omnino, ut quorum templa ingressu & precibus honoranda credimus, eorum etiam exempla nobis imitanda proponamus. Quid magni est divorum spectare certamina & trophæa, si certare nolis, & facere trophæis digna?
- Quarta. 4. Assiduæ peregrinationis pars bona est, ubique, etiam in patriâ, etiam domi suæ advenam & peregrinum se invenisse, qui nusquam habeat manentem civitatem, sed futuram inquirat.
- Hebr. c. 13. vers. 14.
- Quinta. 5. Tutissimæ & nonnunquam optimæ peregrinationis specimen est ad vicina urbi templa, cum animi ac valetudinis, tum pietatis causâ exire.
- Sexta. 6. Cum Domini aut Majorum iussu suscipiendum est iter: non multa excusare, non viam longam, difficilem, incommodam objicere. Hæc omnia tolerare peregrini proprium est.
- Septima. 7. Amore celestis patriæ, à suâ patriâ non difficulter abesse, sed æquo animo ubique locorum, quocumque Deus vocaverit, vitam agere. Nam ex locis omnibus eadem est ad celum via.
- Octava. 8. Ad devotionem peregrinationis spectat, peregrinis favere, & quibuscunque modis licet, iis subvenire; nescis enim, quando & tu futurus sis peregrinus aut exul.
- Nona. 9. Qui vult esse peregrinus, prius dicat esse cautus: nam in peregrinatione vitam agentibus hoc evenit, ut multa hospitia habeant, nullas amicitias.

CAPUT VIII.

Rosa acu picta. Otii odium, seu, Assiduitas exercitationis.

§. I.

Rosa hæc artificiosa, membranâ quidem constat, sed membranæ nil apparet. Nam opere phrygionis ita obducitur, ut oculis nil pateat, nisi ars & labor. Hi flores templis conveniunt, ætate ac hieme equè formosi. Hæc Rosa octavâ deligamus Otii odium; Amorem laboris, exercitationem assiduam, quâ beatissima Virgo singulare præbuit specimen temporis optimè locandi. Ambrosius encomio brevi, sed illustri Virginem extollens: Parca erat, inquit, ad loquendum, studiosa ad legendum, intentâ ad operandum. Domesticeam hanc legem Virgo observavit strictissimè: Nunquam otiosi. Nam ut idem Mediolanensis Pontifex: Domestico, ait, operata secreto, nullo meliore tamen sui custode quàm seipsa: prodire domo nescia, nisi cum ad Ecclesiam conveniret, & hoc ipsum cum parentibus aut propinquis. Talem nobis Evangelista Lucas monstravit, domi solam & intentam operi; talem Angelus invenit, talem Spiritus sanctus elegit, hoc est, laboriosam, & ab omni otio alienam. In illam Salomon vel enjus coniectis oculis dixit: Quæsit lanam & linum, & operata est consilio manuum suarum. Hinc constans scripturam assertio est, inconfutibilem Christi togam, quam milites sub cruce scindere verebantur, hujus Virginis artificiosâ manu elaboratam.

Addit Joannes Valerius, mappam illam, quæ Christi mensam in ultimâ cenâ operuerat, Ulyssipone in templo Societatis ad divi Rochi religiosissimè asservari, nec aliud credi quàm à beatissimâ Virgine intextis etiam liliis factam. Testis in hanc rem verus libellus, qui pio licet, sed parum tereti versu linteum illud sic colit:

Hæc Deus in mappâ posuit sua ferula, & artis

Pro prælo, Maria sat mihi hîsse manum.

Maria non tantum nunquam otiosa, sed quia inter pauperes cenâ, tenem victum suis etiam manibus parabat: ejusdem utique voti cum Salomone, qui Deum rogabat: Mendicantem & divitiam ne dederis mihi; trius tantum victum meo necessaria. Nunquam otiosa celestis hæc Virgo, quia se à tenetis in templo educata, ut tam religiosam vitam egerit, atque nulla nostro hæc ævo aliena religioni ac castitati perpetuè consecrata.

Vitæ rationem diva Virgo eam ferè tenuit. Majorem viri noctis partem precando exegit. Ambrosius de hac loquitur: Dormienti tempus, inquit, non prius quam cupido quam necessitas sit; tamen cum quiesceret corpus, vigilabat animus. Si Bonaventuræ ac Bernardino vitam sanctissimis credimus, virgo beatissima integras noctes, idque ex inore, quod filius sæpius fecerat, precando ac meditando transegit: & quamvis somno concedere coacta, creberrimè tamen excitari solita, mente comitudo ad Deum erecta.

Admirandum est, quod Theologis de somno hujus Virginis visum est dicere. Ajunt esse verosimile, beatissimam Domini matrem toto vitæ suæ tempore, continuè ac sine ulla interruptione plus atque plus gloriæ celestis meruisse, atque ita nullo non tempore divinam in eâ gratiam fuisse auctam: Quod ad tempus, quo virgo vigilabat, res Theologis certa, verosimillima, si somni tempus spectetur. Eo namque pronuntiatum illud pertinere: Ego dormio, & cor meum vigilat. Eo illud Hieronymi vatis: Virgam vigilanter ego video.

Igitur post brevem à laboribus cessationem summo mane ad sanctissimas occupationes rediit. Primus omnium labor precari in templo, & divino cultui adesse usque ad horam nonam (nostitratium horarum methodo) inde labor & opus, nere, farscere, lanam facere, linea & serica templo parare, atque hoc usque ad horam tertiam pomeridianam seu vespem. Inde lectio & precatio iterum eam tenuit, dum Angelus adfuit, à quo cibum accepit.

Istud, mi Lector, non temere assero. Sunt scriptores eruditi ac sancti, qui hoc litteris mandarint. S. Ambrosius, S. Hieronymus, S. Bonaventura, Andreas Cretensis, Gregorius Nicomedienensis, Cedrenus, alii, ajunt Angelos beatissimæ Virginis matri fuisse familiarissimos, eamque ab Angelis aliquanto tempore, dum in templo degeret, nutritam.

Ajunt Hieronem Siciliæ Regem etiamnum infantem ab apibus, Telephum Mylium à cervo, Paridem à vulpe, Peliam ab equâ, Aegythum à caprâ, Romulum à lupa, & Remum à lupâ, Cyrum à cane, Atalantam ab ursâ, alios ab aliis animalibus educatos. Pleraque hæc aut fabulæ sunt, aut somnia. Matrem Domini ab Angelis cibum accepisse, quid miramur? Rex Angelorum in eâ habitavit, quid de cibo Angelorum tricuatur? Elias & Daniel Prophetæ, Paulus eremicorum primus, Anaphius & Onuphrius ejusdem instituti sectatores, aliique complures mensæ ministros habuerunt Angelos; & Angelorum Regina id ministerii negabimus? hoc prerogativæ Deus concesserit servis, & matri negaverit?

Sed isthæc occasione dicta. Ad otium redimus, à quo Domini mater non dicam trimula aut quadrimula, sed etiamnum intra matris viscera immunis Peccare nescit, otiosi non potuit, nunquam minus otiosa, quàm cum à laboribus vacaret.

§. II.

In scholis nil decantatius, Otium pulvis & lectus diaboli mollissimus: hîc Cerbero placidissima quies, hîc somnus est optatissimus. Otium & vitium cognata nomina sunt, vix alterum sine altero invenendum aspiciam. Compendiosissimus ad vitia trames est Otium. Otiosus homo & malus, idem sunt. Otium malefici

B. Maria fuit assidua in exercitatione. Ambros. l. 1. de Virginitate.

Prov. c. 31. vers. 13.

Toga Christi inconfutibilis à B. Mariâ elaborata. Valerius de triplici cenâ lib. 3. cap. 38.

principium. Homo otiosus & castus, portentum ingens, prodigium maximum. Ubi labor non est, ibi nec virtus est. Labor virtutum est area, malæ voluptatis sepultura; nil sine labore laudabile, nil excelsum, nulla sine difficultatibus gloria.

Virtutes omnes in sublimi habitant, haud facile adeundæ; confragosum huc durumque & scrupulum est iter. Multos labor extulit, multos industria, sopor neminem. Labor Romanos duces, Scipiones & Camillos, labor Fabios & Fabricios, labor Curios & Metellos, labor Pompejum & Annibalem; labor Julium Cæsarem & Mithridatem illustravit; labor Catonibus, labor Mario famam conciliavit innumeros & Romanæ gentis laboriosa militia claros reddidit. Sed sanctiora nomina produco.

Labor Paulos & Polycarpus, labor Ambrosios, Augustinos, & Athanasios, labor Chrysostomos & Hieronymos, labor Gregorios & Bernardos cælo notos, terræ fructuosos effecit. Omne genus hominum percurte, ubi multum gloriæ solidioris, ibi plurimum laboris: & omnino virtutum amatoribus amandus est labor, sine quo ad eam, quam aspirant gloriam, pervenire fas non est. Et parum profecerit labor magnus, nisi sit jugis & assiduus: nam & ipsa, quæ labore comparatur gloria, nisi sit perpetua, nec etiam videbitur magna.

Artifices apicte, quantis ii laboribus, quæ industria, quot antelucanis vigiliis qualemcumque querant gloriam. Hoc Demosthenem Græcum oratorem sic acuebat, ut fabros matutinis studiis præveniret. Eam ob causam Pytheas encephymata Demosthenis lucernam olere dicitur. Ignavo labor omnis est nimis, nullus industrius; labor illum cruciat, hunc acuit & exercet. Plurimis pro remedio labor fuit, & quos otium infecerat, exercitatio revocavit ad meliora. Orientibus vitis obstat, radicata convellit labor, quo animus insigniter curari constat. Hinc optabiles corporis molestiæ, quæ animorum molestiis medentur.

Septimius Severus Imperator pro militari tessera Tribunum dare iussit hanc unicam vocem: *Laboremus*. Pertinax ad imperium adscitus non absimilem dedit istam: *Militemus*. Illi placuit pacis omen, huic belli. Sublato namque bello ad agriculturam & ad officia rediit. Otium in pace delicias alit, & omnem flagitiorum turbam. In actu omnis virtus est.

Nil sine magno

Vita labore dedit mortalibus.

Liberalissimus Deus Israël plebi non coctos cælo panes deiecit (quod illi non difficile) sed manna per agros sparsit magno labore colligendum, in mortario terendum, aut molâ frangendum, in panes formandum, in ollâ coquendum, aut in furno, vel sub cineribus pinfendum. Non voluit Deus populum sibi charissimum vanis laboribus vexare, noluit tamen illum otiosi. Ideo non panes à cibano recentes, sed velut fatinam facientis panibus subministravit. Eidem populo coturnices misit, non lixas, non assas, sed nec vullis plumis paratas, quæ mox veriti figerentur, sed prius capiendæ, siccandæ, deplumandæ, dein primum igni admovendæ fuerunt. Hæc omnia eo spectabant, ne otio torperet populus.

Videte Salomonem Regem, quamdiu curis ædificandi templi distinetur, sapientiam retinet, & veras religiones tueretur; cum primum incipit mollescere otio, in vitia delapsus priscis religionibus obnuunt, jam idolorum cultor. Scelerum matrix otium. Inter priscos abscas vulgarissimum fuit, hominem occupatum ab uno solum diabolo, ab innumeris otiosum exagitari.

§. III.

Quid igitur laborem fugimus? quisquis nascitur, ad laborem nascitur: nec aliis legibus Regum filii in lucem prodeunt; omnes illos non solum qui ad gloriam,

Tom. I.

A sed qui ad probitatem ac virtutem nituntur, laboriosus atque arduus trames agit, ad ignaviam & devexa facilis via est. *Vade ad formicam, & piger, & considera vias ejus. Labor & virtus nostræ artes sunt, non otium & voluptas: qui otio & voluptati se applicant, hi demum à naturâ hominum degenerant, atque in pecudes se transformant. Nihil æquè vitam hominum aut aptius aut validius confirmat, quàm honesta eaque assidua exercitatio & diligens industria. Ignaviâ hebetantur animi, corpora torpescunt, fiuntque morbis impensius obnoxia; utrumque tueretur exercitatio.*

Sanctissimi quique viri cum legendo ac precando omne ferè tempus absumerent, quoties ab ejusmodi sancti, ne tam feris laboribus requies contigisset, ne quis otio locus esset, manibus aliquid operari solebant. Videre mihi Tarfensem Paulum, qui classicum illud inflavit, quo partem longè maximam humanæ gentis ad Christi signa convertit, cum quid vacui temporis habuit, pello-nem egit, funes texuit, tentoria confecit.

Petrus & Joannes Apostoli, Doctores orbis, nihilominus piscari sunt, non solum victui paratæ, sed ut concessum sibi otium verterent in negotium: satius esse rati aliquid agere, quàm nihil agere. Lucas divini Evangelii scriptor cælestium rerum meditatione fatigatus, penicillo fugavit otium. Laboriosam viri hujus industriam complures tabulæ loquuntur, quæ divinæ matris filium gestantis præfunt effigiem. Omnium olim Ascetarum & Monachorum strictissima lex fuit, *Nunquam otiosi*. Hinc plerique omnes labore ac industriâ sibi victum quasivere. Peperit ea res aliquando non infacetum colloquium.

Venerat ad Abbatem Silvanum in monte Sinâ degentem peregrinus frater. Hospitio peramanter receptus, vidit ceteros fratres Silvani socios ex more cœnobii strenuè laborare. Astitit aliquanto tempore otiosus spectator, & ne ipse unus desidia argueretur, voluit ceteris religiosior videri. Itaque plus æquo disertus illud Evangelii prorsus importunè ingessit: *Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam: Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab eâ.* Auduit hoc Silvanus Abbas, & otiosam dicacitatem carè dissimulans, Zachariam, unum è suis accersens; Duc, inquit, hospitem ad cubiculum, & librum ei trade, quod minis moram sentiat ad nostram cenam. Volebat scilicet Silvanus hominem suismet verbis tangere & arguere.

Horâ vesperti auditâ, & signo dato ad cenam omnes conveniunt. Expectabat hospes avidissimè, num à quopiam ad cenam vocaretur. Vocavit nemo: sic Abbas jussit. Hospiti res videri nova & insoliti rigoris, aut certè inhumanæ oblivionis, esurientem peregrinum à communi mensâ excludere, aut hospitalitatis tam turpiter oblivisci. Ergo auriculam januæ applicat, & omnem observat motum transeuntium, jamjam vocandum se ratus ad mensam. Et nemo vocabat. Demum ipse hospes cellulâ egressus, Silvanum adit, & acerbum subridens interrogat: Nunquid, Pater, cenarunt jam alii? Cenarunt, ait senex. Et quis sit, ait hospes, me unum præteriri incenatum? Huic senex promptè: Tu, mi frater, inquit, homo spiritualis es: tu cibum, qui non perit, operaris; tu legendo pascis, ita cum Mariâ partem optimam elegisti. Hinc cibo nostro non indiges. Nos homines carnales, quia non possumus non comedere & bibere, ideo etiam strenuè laborare cogimur. Tu verò strenuè esurire perge. Cum sibi hæc otii patronus non immeritò dici audiret, ad senis pedes se abiciens: Da veniam, Pater, aiebat, inconsideratè locutus sum. Cui Silvanus: Ergo, inquit, necessaria est Martha Mariæ: propter Martham enim & Maria laudatur. Stat etiam Pauli præceptum: *Si quis non vult operari, nec manducet.* Lex hæc toti humanæ genti est lata.

Prov. cap. 6. vers. 6.

Omnes otio locus esset, manibus aliquid operari solebant.

Ruffinus Aquil. n. 11. & Pelagius libell. 10. num. 69.

Tom. cap. 6. vers. 27. Luc. cap. 10. vers. 42.

2. Thess. c. 3. vers. 10.

Vuu 2

§. IV. Opti-

